

PROTOKÓŁ z XXXVIII posiedzenia Rady do Spraw Cyfryzacji, które odbyło się 4 grudnia 2020 roku, o godzinie 13:00 w formie wideokonferencji.

Spotkanie z Panią Anną Gos, Dyrektorem Departamentu Zarządzania Danymi w KPRM; Panem Dominikiem Sybilskim, Naczelnikiem Wydziału Regulacji Wykorzystywania i Wymiany Danych w DZD; Panem Dariuszem Olszewskim, Głównym Specjalistą w Wydziale Regulacji Wykorzystywania i Wymiany Danych w DZD w temacie - Otwarte dane publiczne czy powstanie poważny biznes z ich wykorzystaniem?

Pan Dariusz Olszewski zaprezentował wyniki badania wśród przedsiębiorców na temat wielkości i charakterystyki rynku ponownego wykorzystania danych publicznych w Polsce.

Jednym z istotnych elementów procesu otwierania danych jest analiza rynku wykorzystywania danych w Polsce, czemu służą realizowane w Departamencie Zarządzania Danymi badania. Pierwszym badaniem, w którym podjęto tematykę podaży i popytu na dane było zrealizowane między kwietniem a czerwcem 2020 r. ogólnopolskie badanie wśród przedsiębiorców „Wielkość i charakterystyka rynku ponownego wykorzystania danych publicznych w Polsce”. Zaprezentowano główne wnioski z tego badania. Wynika z nich między innymi, że:

1. głównymi źródłami wykorzystywania danych publicznych są strony internetowe i BIP-y ministerstw oraz innych instytucji publicznych;
2. przedsiębiorcy zainteresowani są najczęściej danymi dotyczącymi administracji publicznej;
3. badani widzą potencjał tkwiący w wykorzystywaniu danych publicznych głównie w obszarze zwiększenia efektywności wewnętrznej firmy oraz budowania przewagi konkurencyjnej firmy na rynku;
4. w stopniu powszechnym przedsiębiorcy nie dostrzegają barier ograniczających wykorzystywanie przez nich danych publicznych;
5. portal *dane.gov.pl*, będący centralnym źródłem danych publicznych udostępnianych bezpłatnie do ponownego wykorzystywania, oceniany jest pozytywnie. Zdecydowanie najlepiej badani oceniają portal pod względem łatwości pobierania danych, a także łatwości wyszukiwania danych na portalu.

Pani Dyrektor A. Gos przedstawiła informację w zakresie realizacji przedsięwzięć, które w Departamencie Zarządzania Danymi zostały podjęte. Te przedsięwzięcia składają się na budowę ekosystemu otwartych danych i w ramach zarządzania są to rozwiązania instytucjonalne wprowadzone w 2016 r. dzięki „Programowi otwierania danych publicznych” tj. uchwała Nr 107/2016 Rady Ministrów z dnia 20 września 2016 r. Po raz pierwszy pojawiła się sieć pełnomocników ds. dostępności danych. Jest to poziom operacyjny polegający na poprawie jakości danych, otwierania danych, wskazywania nowych rejestrów do otwarcia.

Pełnomocnicy są w każdym resorcie, a także w KPRM, GUS oraz GUGiK-u. Na poziomie strategicznym przy Komitecie Rady Ministrów ds. Cyfryzacji działa Zespół zadaniowy ds. wdrażania otwierania danych publicznych. W ramach realizacji tego programu zostało uwzględnionych szereg działań m.in. opracowywane są harmonogramy programu otwierania danych publicznych. Raporty z realizacji Programu przedkładane są Radzie Ministrów. Wszystkie te dokumenty są udostępniane na portalu *dane.gov.pl*. Oprócz programu i działań legislacyjnych jest również realizacja projektów dofinansowanych POPC, które służą także poszerzaniu wiedzy i planowaniu kultury otwartości danych poprzez kampanie promocyjne, konferencje czy warsztaty. Dla pełnomocników do spraw otwartości a także w urzędach administracji centralnej przeprowadzone zostały szkolenia i kursy. Przeszkolonych zostało ponad 600 osób z zasad dostępu do informacji publicznej i zasad ponownego wykorzystania informacji sektora publicznego. W obecnej chwili edukacja ma postać Akademii Otwartych Danych. Ponadto na portalu udostępnione są także materiały multimedialne. Duży nacisk kładziony jest na współpracę z samorządami.

Pan Naczelnik D. Sybilski omówił regulacje prawne dla otwierania danych publicznych. Ustawą bazową jest ustawa o dostępie do informacji publicznej¹. Podstawowym instrumentem realizującym politykę publiczną państwa w zakresie otwierania danych jest przede wszystkim ustawa o ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego² oraz uchwała Nr 107/2016 Rady Ministrów z dnia 20 września 2016 r. w sprawie ustanowienia „Programu otwierania danych publicznych”. Te dwa pierwsze akty zostaną z pewnością w przyszłym roku zastąpione nowymi. Obecnie implementowana jest dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego, a także procedowana jest nowa horyzontalna ustawa o otwartych danych i ponownym wykorzystaniu. W tej sprawie były przeprowadzane konsultacje z zainteresowanymi podmiotami. Równolegle procedowany jest nowy dokument strategiczny, który określa szczegóły i zasady realizacji polityki publicznej państwa w zakresie otwierania danych. Na poziomie UE problematyka danych obecnie nabrała dużego znaczenia. UE w ramach jednolitego rynku cyfrowego podejmuje szereg działań mających na celu zbudowanie jednolitej przestrzeni danych. W tym kontekście została opublikowana w lutym 2020 r. Europejska Strategia Danych. Dokument ten wyznacza na szczeblu UE generalne kierunki zmierzające do zwiększania wolumenu danych dostępnych do ponownego wykorzystania, a także ustanowienia ram regulacyjnych dla wymiany danych nie tylko danych publicznych, otwartych, ale także danych pomiędzy przedsiębiorstwami w relacji B2B i przekazywania danych z sektora przedsiębiorstw do sektora rządowego czy administracji publicznej w relacji B2G. W ramach zapowiedzianych inicjatyw w Europejskiej Strategii Danych został opublikowany wniosek legislacyjny KE zawierający projekt rozporządzenia unijnego w sprawie zarządzania danymi *Data Governance Act*. Zaczynają się prace nad przygotowaniem

¹ Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. 2020, poz. 2176)

² Ustawa z dnia 25 lutego 2016 r. o ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego (Dz.U. 2019, poz. 1446)

stanowiska rządu do tego rozporządzenia. Stanowisko będzie konsultowane z interesariuszami. Drugą ważną inicjatywą związaną z wykonaniem europejskiej strategii w zakresie danych będzie zaplanowany na 2021 r. *Data Act*.

Pani Dyrektor A. Gos podkreśliła znaczenie Programu Otwierania Danych Publicznych (na lata 2016-2020), który DZD traktuje jako krajową strategię otwartości danych. Oprócz kluczowych rozwiązań instytucjonalnych – pełnomocnicy i Zespół zadaniowy KRMC do spraw wdrażania Programu otwierania danych publicznych - centralnym punktem Programu jest rozwój portalu *dane.gov.pl*. Wszystkie działania zarysowane w tym programie służą poprawie dostępu do otwartych danych na portalu. Minister Cyfryzacji wówczas, został wskazany jako koordynator otwierania danych i monitorujący postęp prac, a także przedstawiający rekomendacje, które przyjmuje Zespół Zadaniowy KRMC. Zespół zdecydował, że m.in. dane na portalu *dane.gov.pl* powinny być otwarte od II stopnia otwartości. Wspólnie z pełnomocnikami ds. otwartości danych tworzony jest kalendarz otwierania baz. Pełnomocnicy ds. otwartości danych udostępniają dane na portalu *dane.gov.pl* oraz dbają o ich jakość. Nowy Program Otwierania Danych na lata 2021-2027 przewiduje rozszerzony zakres działań i mocniejszy akcent na korzystanie z dobrych praktyk przez podmioty spoza administracji rządowej. Realizatorami będą członkowie RM oraz GUS, w związku z tym jednostki samorządu terytorialnego, jak i podmioty prywatne będą zachęcane do współpracy przy realizacji tego programu. Przewidywany termin wejścia w życie programu to 1 stycznia 2021 r. Cele nadrzędne zdefiniowane w Programie to zwiększenie podaży i poprawa jakości danych na portalu *dane.gov.pl*, kontynuacja budowy ekosystemu otwartych danych oraz awans w rankingach międzynarodowych. Cele nadrzędne będą realizowane poprzez większą dostępność danych w portalu, poprawę interoperacyjności i jakości danych, wzrost wykorzystywania i wymiany danych, stymulowanie rynku ponownego wykorzystywania zasobów kultury i danych naukowych, współpraca z krajowymi i międzynarodowymi interesariuszami danych, podnoszenie wiedzy i umiejętności pracowników administracji publicznej.

Następnie Pani Dyrektor A. Gos omówiła działania projektowe dofinansowane z POPC. W ramach pierwszego Projektu Otwarte dane - dostęp, standard, edukacja zakończonego sukcesem w 2020 r. powstały bardzo ważne cztery dokumenty. Są to standardy otwartości danych w 4 wymiarach: prawnym, bezpieczeństwa, technicznym oraz API. Podręcznik otwierania danych został przygotowany przez Zespół Otwartych Danych MC podczas warsztatu z Miastem Gdańsk. W sposób przystępny starano się przedstawić sposób podejścia do polityki otwierania danych publicznych w urzędach. Podręcznik jest szczególnie dedykowany jednostkom samorządu terytorialnego. Podręcznik ten pokazuje ramy procesu otwierania danych takich jak prawne, organizacyjne, instytucjonalne, a także praktyczne scenariusze otwierania danych w urzędach, modele współpracy oraz praktyczne wskazówki jak rozpocząć oraz usprawnić otwieranie danych w urzędzie. W ramach projektu *Otwarte Dane Plus* powołany został w DZD wyspecjalizowany zespół ekspertów nazwany

Laboratorium Otwartych Danych. Podstawowe zadania tego Laboratorium to wsparcie pełnomocników w otwieraniu danych publicznych.

Portal *dane.gov.pl* taktowany jest jako centralny punkt dostępu do otwartych danych. Jest on zakotwiczony w przepisach ustawy o dostępie do informacji publicznej. Nazwa ustawowa to Centralne Repozytorium Informacji Publicznej. Na portalu jest obecnie 137 dostawców z różnych instytucji: 92 z administracji rządowej, 45 reprezentuje samorząd. Udostępnionych jest 1391 zbiorów danych, natomiast liczba danych to 18672 (są to pliki, metadane, dane udostępnione przez API). Przedstawiono także ewaluację danych na portalu - na początku w większości były to pliki w formacie PDF, obecnie jest ich mniej w odniesieniu do ogólnej liczby udostępnionych danych. 9105 danych to pliki CSV traktowane jako III poziom otwartości. Poprawa jakości danych i współpraca z interesariuszami, z pełnomocnikami ds. otwartości to widoczny wzrost danych lepszej jakości na portalu. Najważniejsze funkcjonalności na portalu, które służą jakości to walidator pliku, linku i danych, a także zdefiniowany został walidator na podstawie określonych reguł (np. kod pocztowy). Dzięki temu na portalu znajduje się bardzo dużo danych ustrukturyzowanych. Ponad 300 jest udostępnionych przez API. Na portalu została dodana warstwa edukacyjna, która służy temu, aby każdy mógł w dowolnym czasie zapoznać się z korzyściami otwierania danych, ale także technikami bezpieczeństwa. To, co zapewnia portal to również analiza i wizualizacja danych już na samym portalu. Możliwa jest także automatyzacja procesu zasilania portalu danymi. Także dodawanie do portalu poprzez pliki xml. Na portalu udostępniane są także ankiety dla użytkowników portalu. Pani Dyrektor A. Gos przedstawiła także przykłady wykorzystania danych - są to aplikacje powstające zarówno w administracji publicznej, ale także zgłaszane przez różnych użytkowników. Przykłady re-use to: *jak dojadę*, *jakość powietrza w Polsce*. Korzystanie z informacji sektora publicznego to nie tylko dane publiczne, ale również zasoby kultury. Dzięki projektowi ustawy o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego dodane zostaną do możliwego ponownego wykorzystywania dane badawcze, a także dane dynamiczne.

Po wystąpieniach gości, jeden z członków Rady poruszył temat API dla systemu *BeSTi@*. Realne wykorzystanie sposobu pozyskiwania danych z tej bazy nie daje możliwości pozyskania takich danych jakiego użytkownik oczekuje. Powinno się stymulować budowę dostępowych interfejsów, aby były one przyjazne dla użytkownika oraz użyteczne.

Pan Przewodniczący wspominał, że na poziomie rządowym jako postulat pojawiła się integracja baz danych publicznych. Problem integracji baz danych, ale także interoperacyjności danych staje się kluczowy.

Pani Dyrektor A. Gos stwierdziła, że wszystkie omówione wątki realizowane są, aby zwiększyć innowacyjność, pobudzić gospodarcze wykorzystywanie danych. Sam portal *Otwarte Dane* zakotwiczony jest w ustawie. Co do standardu metadanych wynika on z rozporządzenia do ustawy o dostępie do informacji publicznej i to jest jeden schemat. Być może ta kwestia wymaga przejrzenia i zaktualizowania w zakresie katalogu minimalnych metadanych jaki jest potrzebny na portalu. Sercem portalu jest wyszukiwanie oraz

filtrowanie, które można przeprowadzić na wiele sposobów. Portal jest bardzo pozytywnie oceniany. Inną kwestią jest to w jaki sposób przedsiębiorcy z danych na portalu korzystają i do jakich celów. Przeprowadzone badanie, które wcześniej mówiono, pokazywało jakie są główne źródła danych dla przedsiębiorców, ponieważ przedsiębiorcy traktują dane administracji publicznej jako wiarygodne, aktualne źródło wiedzy, dlatego wykorzystują je szczególnie do swoich wewnętrznych modeli. Nie traktują tych danych (poza wyjątkami) jako surowiec innowacji.

Pani Dyrektor A. Gos odniosła się do pytania o prace w kierunku powiększenia zasobu danych, jeśli dane miałyby być traktowane jako surowiec dla rozwoju sztucznej inteligencji. Działania DZD koncentrują się na zwiększeniu zasobów otwartych danych. Podkreślone zostało, że unijny ustawodawca widzi potrzebę pobudzenia potencjału danych w związku z tym wydaje szereg aktów prawnych, które mają temu służyć. DZD skupia się na zwiększaniu potencjału danych oraz poprawianiu ich jakości. W kolejnym projekcie zostaną otwarte kolejne bazy danych.

W toku dyskusji pojawiła się także kwestia kierunku rozwiązania problemu rozwoju sztucznej inteligencji, który wymaga interoperacyjności, wielkiego zasobu danych, a ponadto państwo nie jest źródłem innowacyjności w szukaniu rozwiązań sztucznej inteligencji - są nim firmy prywatne. Zauważono, że aby móc na poważnie rozmawiać o sztucznej inteligencji muszą istnieć rozwiązania profesjonalne, rozwiązania dotyczące analityki tych danych, a także rozwiązania dotyczące zaawansowanej analizy danych. Pan Przewodniczący mając na uwadze jaki poziom zadań należy do Rady, zaproponował pokazanie procesu logicznego jaki państwo musi przejść od stanu dzisiejszego do poziomu rozwiązań w najlepszych krajach.

[Dyskusja wewnętrzna.](#)

Poruszono temat dostępności i weryfikacji danych dotyczących pandemii.

Jeden z członków Rady zaproponował, aby wrócić do kwestii związanej z realizacją Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa w kontekście udostępniania zasobów kultury, które miały być digitalizowane. Zauważono problem z definicjami tego, czym są dane. Przy okazji zasobów pojawiały się problemy, w jaki sposób udostępniać dane uwzględniając kwestię własności czy praw autorskich. Istniejące regulacje nie rozwiązują problemów dotyczących zasobów publicznych stanowiących mienie Skarbu Państwa. Jest dużo miejsc, w których udostępnia się te zasoby właśnie w związku z realizacją POPC. W dawnym MC powstał projekt *KRONIK@*. Zaproponowano, aby powrócić do tematu i dowiedzieć się o efektach POPC w zakresie digitalizacji zasobów kultury.

Przewodniczący poprosił członków Rady o podjęcie decyzji w sprawie poparcia dla dokumentu Rady ds. Informatyzacji Edukacji MEN „Stanowisko w sprawie konieczności utworzenia Tarczy Edukacyjnej” z dnia 23 października 2020 r. Wszyscy obecni w tym punkcie posiedzenia członkowie Rady byli za poparciem stanowiska Rady ds. Informatyzacji Edukacji MEN przez Radę Cyfryzacji.

Uczestnicy posiedzenia:

Członkowie Rady:

1. Izabela Albrycht
2. Katarzyna Chałubińska – Jentkiewicz
3. Jan Maciej Czajkowski
4. Jacek Czarnecki
5. Krzysztof Dyki
6. Paweł Gora
7. Agnieszka Gryszczyńska
8. Michał Kanownik
9. Janusz Kosiński
10. Anna Beata Kwiatkowska
11. Dariusz Milka - Wiceprzewodniczący
12. Józef Orzeł – Przewodniczący
13. Wiesław Paluszyński
14. Rafał Rodziewicz
15. Włodzimierz Schmidt

Zaproszeni goście:

16. Przemysław Sypniewski, ekspert Rady

Sekretariat Rady i pracownicy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów:

17. Anna Gos, Dyrektor Departamentu Zarządzania Danymi w KPRM
18. Dominik Sybilski, Naczelnik Wydziału Regulacji Wykorzystywania i Wymiany Danych w Departamencie Zarządzania Danymi w KPRM
19. Dariusz Olszewski, Główny Specjalista w Wydziale Regulacji Wykorzystywania i Wymiany Danych w Departamencie Zarządzania Danymi w KPRM
20. Krzysztof Głomb, Pełnomocnik Ministra Cyfryzacji do spraw współpracy z administracją samorządową Rzeczypospolitej Polskiej
21. Monika Skrzyńska, Zastępca Dyrektora Departamentu Architektury Informacyjnej Państwa w KPRM
22. Katarzyna Staromłyńska-Gójska, KPRM
23. Joanna Laskowska, KPRM